

Паризька декларація: вагомість науки про ВІЛ*

Наукове знання є основою відповіді людства на ВІЛ-інфекцію. Протягом останніх 30 років наукові дослідження формували та впливали на наше розуміння та протидію ВІЛ і постійно демонстрували кращі шляхи запобігання захворюванням, пов'язаним з ВІЛ, поліпшення життя людей, які живуть з ВІЛ, та відвертання нових випадків інфекції. Наука прокладає шлях відповіді людства на ВІЛ-інфекцію. Проте наші надзвичайні наукові досягнення у протидії ВІЛ та наша здатність вирішувати актуальні наукові проблеми є під загрозою внаслідок можливого зменшення фінансування досліджень в сфері ВІЛ.

Ми не зможемо досягти амбітних глобальних цілей, забезпечити безперервне лікування 37 мільйонів людей, які живуть з ВІЛ, та уповільнити епідемію без постійної підтримки наукових досліджень. Прогрес у науці про ВІЛ має далекосяжні комплексні наслідки для сфер громадського здоров'я, формування і підтримки протидії іншим захворюванням. Політична прихильність щодо постійних та передбачуваних інвестицій у надійну програму науки про ВІЛ має бути зміцнена у кожній з цих сфер, щоб забезпечити максимальний рівень наукового прогресу у боротьбі з епідемією і не втратити досягнутого:

1. Розуміння ВІЛ та його взаємодії з організмом людини на глибинному рівні вимагає постійних інвестицій у **фундаментальні науки**. Актуальні пріоритети досліджень включають аналіз молекулярних і клітинних механізмів стійкості ВІЛ та можливостей контролю вірусу. Щоб посилити зусилля, спрямовані на лікування ВІЛ-інфекції, потрібно буде фінансувати створення моделей на тваринах і нові перспективні технології. Необхідно розвивати комплексні підходи з включенням досліджень онкологічних, хронічних та інфекційних захворювань.

2. Контроль глобальної епідемії вимагає наявності вакцини і постійної та послідовної прихильності до досліджування нових підходів до **розробки вакцин** як для профілактичного, так і терапевтичного використання. Сфери зусиль науковців мають включати характеристику різних клітинних та гуморальних імунних реакцій, які будуть використані при розробці профілактичних вакцин та імунотерапевтичних методів.

3. Покращення можливостей та результатів лікування ВІЛ для мільйонів людей, які потребують цього, вимагають виконання досліджень щодо **комбінацій препаратів та підтримки прихильності до лікування**. Ці зусилля мають пріоритетом створення комбінацій антиретровірусних (АРВ) препаратів, які сприятимуть довгостроковій **прихильності** та зменшуватимуть ризик резистентності вірусу. Розробки мають включати нано-технології, ін'єкційні та інші препарати тривалої дії, а також оптимальні комбінації ліків з хорошим проникненням до тканин і мінімальними побічними ефектами, а також адаптовані для педіатричної практики. Слід сприяти співпраці між програмами досліджень з ВІЛ, туберкульозу та криптококкозу. Імплементативні дослідження мають продовжувати формувати механізми утримання в системі «Тестування-Лікування-Утримання», включаючи нові методи повторного тестування в умовах високої захворюваності, регулярний моніторинг вірусного навантаження, вдосконалення методів підтримки прихильності до лікування та застосування різних моделей надання послуг.

4. Варіанти профілактики повинні бути доступними та корисними для тих, хто їх найбільше потребує. Інвестиції в **запобігання та подолання структурних бар'єрів** мають зосереджуватися на покращенні доступу до різноманітних профілактичних інструментів, у тому числі до перед-контактної профілактики (ПКП) для людей, найбільш уразливих до ВІЛ-інфекції. Профілактичні дослідження повинні продовжувати підтримувати розробку та розширення комбінованої профілактики, особливо для ключових груп населення (чоловіків, які мають секс з чоловіками, людей, які вживають наркотики, працівників секс-бізнесу, транссексуалам), мігрантам та молодому поколінню, враховуючи гендерно-сензитивні підходи. Дослідницькі пріоритети в гуманітарних та суспільних науках мають стосуватися стигми та дискримінації, а також визначати спеціальні підходи, спрямовані на зменшення чинників епідемії, включаючи гомофобію, сексизм та ксенофобію.

5. Окрім установ для лабораторних та клінічних випробувань, інвестиції, які спрямовані на дослідження проблем **економіки і фінансування**, є необхідними для підтримки безперервного реагування та створення інноваційних моделей фінансування. Дослідження мають продовжувати вивчати моделі ціноутворення на засоби діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, а також лікування супутніх інфекцій, які модифікуються, зокрема, для країн з низьким та середнім рівнем доходу, та враховувати зростання ролі генериків та біоеквівалентних препаратів. Політичні та економічні науки мають зосередити увагу на наявних прогалинах в фінансових питаннях та працювати над моделями, що розширюють загальне охоплення послугами охорони здоров'я.

Епідемія ВІЛ-інфекції ще далеко не закінчена. Розширення доказової бази для ухвалення політичних і програмних рішень є ключовим компонентом для усунення критичних прогалин в науці. Доцільно розвивати багатодисциплінарні підходи та програми досліджень, адаптовані до різних соціальних та культурних умов; має бути розширено проведення спільних та базованих у громаді досліджень; суттєве залучення ключових груп населення та людей, які живуть з ВІЛ, до формування пріоритетів досліджень, повинно залишатися незмінним принципом.

Наука про ВІЛ є вагомюю. Для припинення епідемії потрібен постійний внесок науки та інвестиції в неї.

*The Paris Statement: HIV Science Matters. IAS2017 <http://www.ias2017.org/The-Paris-Statement-HIV-Science-Matters> Пер. з англ. В. Штенгелова (2017 р.)